

4.5 การศึกษาการบริหารจัดการน้ำและการใช้ประโยชน์จากลำนํ้ามูลตอนล่าง

4.5.1 ผลสำรวจการบริหารจัดการน้ำและการใช้ประโยชน์จากลำนํ้ามูลตอนล่าง ผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น การเฝ้าระวัง และการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ลำนํ้ามูลตอนล่าง โดยการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน หรือผู้แทน จำนวน 400 ตัวอย่าง โดยมีรายละเอียดแสดงในภาคผนวก ก ประกอบด้วย 7 ส่วนดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลรักษาระบบนิเวศ
- ส่วนที่ 3 ความตระหนักในการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำของประชาชน
- ส่วนที่ 4 ทักษะของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำในท้องถิ่น
- ส่วนที่ 5 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำ
- ส่วนที่ 6 ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำ
- ส่วนที่ 7 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

4.5.1.1 ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ - สังคม

1) ลักษณะทางด้านสังคม

ประชากรกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ลำนํ้ามูลตอนล่าง เป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.2 เป็นเพศชายร้อยละ 44.5 ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี ส่วนใหญ่มีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมปลูกข้าวร้อยละ 62.7 การศึกษาของประชากรส่วนใหญ่สำเร็จ การศึกษา ในระดับประถม ร้อยละ 62 มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5 คนต่อครัวเรือน ประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นชุมชนดั้งเดิมที่อาศัยอยู่บริเวณนี้มาตั้งแต่เกิด และเป็นผู้ย้ายถิ่นฐานมาจากที่อื่น ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน ร้อยละ 90

2) ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจ

การประกอบอาชีพหลักของประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมปลูกข้าวร้อยละ 62.7 ประกอบอาชีพรอง คือ ทำสวน ร้อยละ 10.8 มีรายได้รวมเฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ น้อยกว่า 5,000 บาทตามลำดับ รองลงมาได้มากกว่า 5,000 – 10,000 บาท ร้อยละ 31.8 ซึ่งแสดงว่ามีสภาพทางเศรษฐกิจโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ไม่ดีเนื่องจากส่วนใหญ่มีหนี้สิน

4.5.1.2 ข้อมูลคุณค่าการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติบริเวณลำนํ้ามูลตอนล่าง

1) ลักษณะทางการดำรงชีวิต

จากการสอบถามถึงคุณค่าการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติจากกลุ่มน้ำมูลตอนล่างพบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้น้ำฝนเพื่อการเกษตร ร้อยละ 58.2 โดยน้ำใช้ของครัวเรือนมาจากน้ำประปา ร้อยละ 40.2

2) ลักษณะทางด้านการรับข้อมูลข่าวสาร

จากการสอบถามข้อมูลจากประชาชนกลุ่มตัวอย่างรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกำจัดขยะและการบำบัดน้ำเสียพบว่าส่วนใหญ่เคยได้รับข่าวสารร้อยละ 67 โดยระบุแหล่งที่มาของข่าวสารได้มาจากโทรทัศน์ร้อยละ 38.2 และมีการนัดหมายประชุมเรื่องราวข่าวสารต่างๆจะใช้สถานที่ศาลากลางบ้าน

4.5.1.3 ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาระบบนิเวศบริเวณลุ่มน้ำมูล

ตอนล่าง

1) ความรู้ในเรื่องระบบนิเวศวิทยาและทรัพยากรธรรมชาติ

จากแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลรักษาระบบนิเวศวิทยา เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างในลุ่มน้ำมูลตอนล่าง มีความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศวิทยาน้อยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.58 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการแบ่งระบบนิเวศบนพื้นโลกมีความรู้น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 0.30

ในส่วนของทรัพยากรธรรมชาติมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติมีค่าเฉลี่ย 0.62 การตัดต้นไม้นอกจากจะเป็นการทำลายป่าแล้วยังเป็นการทำลายแหล่งน้ำด้วย ป่าไม้ช่วยป้องกันการพังทลายของหน้าดินไม่ทำให้แม่น้ำตื้นเขิน ให้ความชุ่มชื้นเพราะสามารถอุ้มน้ำได้มาก และช่วยควบคุมปริมาณน้ำฝนให้ตกสม่ำเสมอตลอดปีมีค่าเฉลี่ย 0.70 วิธีการรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ โดยการใช้สิ่งอื่นทดแทนมีค่า 0.66

พื้นที่ที่มีความสมดุลทางนิเวศวิทยามากที่สุดคือพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพมีค่าเฉลี่ย 0.49 ความเสื่อมโทรมกับทรัพยากรน้ำ การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากร การบุกรุกโค่น เผาป่าต้นน้ำลำธาร มีค่าเฉลี่ย 0.52 ในระบบนิเวศหนึ่งๆนั้นประกอบขึ้นจากโครงสร้างเพียงสองส่วนหลักๆ ดินกับน้ำ ป่าไม้กับสัตว์ อากาศกับแสง สิ่งไม่มีชีวิตกับสิ่งมีชีวิต มีค่าเฉลี่ย 0.47

4.5.1.4 ความตระหนักในการเฝ้าระวังคุณภาพแหล่งน้ำของประชาชน

ตารางที่ 4.35 ความตระหนักในการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำของประชาชน

ความตระหนักในการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำของประชาชน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การควบคุมคุณภาพน้ำให้มีประสิทธิภาพจะต้องควบคุมทุกกิจกรรมที่มีการใช้น้ำ	4.21	0.477	มาก
2. การควบคุมแหล่งน้ำเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการแม้จะต้องใช้กำลังคน การเสียสละเวลาและใช้งบประมาณมาก	4.12	0.562	มาก

3. การอนุรักษ์แหล่งน้ำจะช่วยทำให้ประหยัดพลังงานและสารเคมีในกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำ	4.16	0.495	มาก
4. การควบคุมดูแลแหล่งน้ำผิวดินมีความสำคัญมากกว่าการดูแลแหล่งน้ำใต้ดิน	4.10	0.635	มาก
5. การควบคุมดูแลแหล่งน้ำกลุ่มผู้ใช้น้ำในชุมชนควรดำเนินการเองโดยไม่จำเป็นต้องรอเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาดำเนินการให้	4.16	0.635	มาก
6. ควรมีอาสาสมัครในชุมชนทำหน้าที่ควบคุมดูแลแหล่งน้ำของตนเอง	4.25	0.519	มาก
7. ควรมีการสำรวจสภาพแวดล้อมบริเวณแหล่งน้ำซึ่งใช้เป็นแหล่งน้ำกิน น้ำใช้ อย่างสม่ำเสมอ	4.24	0.529	มาก
8. ควรมีการดูแลและป้องกันไม่ให้แหล่งน้ำมีสิ่งปนเปื้อน	4.15	0.531	มาก
9. ไม่ควรอนุญาตให้มีกิจกรรมการเกษตร อุตสาหกรรม หรือมีขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล อยู่ใกล้บริเวณแหล่งน้ำ	4.23	0.635	มาก
10. ควรมีบทลงโทษแก่ผู้ลักลอบปล่อยของเสียลงสู่แหล่งน้ำ	4.09	0.565	มาก
11. การตรวจวัดคุณภาพน้ำมีความสำคัญแม้จะต้องใช้งบประมาณในการดำเนินงานค่อนข้างสูง	4.16	0.570	มาก
12. ข้อมูลจากการตรวจวัดคุณภาพน้ำ เป็นสิ่งสำคัญที่ประชาชนต้องทราบ	4.16	0.487	มาก
13. ต้องมีการตรวจวัดคุณภาพน้ำให้ครบทุกรายการแม้ว่าจะไม่มีกิจกรรมที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนของน้ำ	4.13	0.528	มาก
14. มีความจำเป็นต้องมีการตรวจวัดคุณภาพน้ำเพื่อเปรียบเทียบข้อมูลในแต่ละฤดูกาล	4.13	0.563	มาก

ตารางที่ 4.35 (ต่อ)

ความตระหนักในการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำของประชาชน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
15. ในรอบ 1 ปีต้องมีการตรวจวัดคุณภาพน้ำอย่างน้อย 1 ครั้ง	4.10	0.615	มาก
16. กรณีที่พบว่าแหล่งน้ำน่าจะมีปัญหาจากการปนเปื้อน ควรติดตามการเปลี่ยนแปลงคุณภาพน้ำอย่างใกล้ชิดและควรมีการตรวจวัดคุณภาพน้ำมากกว่า 1 ครั้ง/ปี	4.17	0.542	มาก
17. ควรแจ้งหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบการควบคุมแหล่งน้ำทันทีหากพบว่ามีกิจกรรมที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนในแหล่งน้ำ	4.21	0.579	มาก
รวม	4.16	0.570	มาก

จากตารางที่ 4.35 พบว่าการศึกษาความตระหนักในการเฝ้าระวังคุณภาพแหล่งน้ำประชาชน พบว่า กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีความตระหนักในการเฝ้าระวังคุณภาพแหล่งน้ำอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนคิดว่าในชุมชนควรมีอาสาสมัครทำหน้าที่ควบคุมดูแลแหล่งน้ำของตนเอง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 รองลงมาคือ ควรมีการสำรวจสภาพแวดล้อมบริเวณแหล่งน้ำซึ่งใช้เป็นแหล่งน้ำกิน น้ำใช้ อย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.24 ไม่ควรอนุญาตให้มีกิจกรรมการเกษตร อุตสาหกรรม หรือมีขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลอยู่ใกล้บริเวณแหล่งน้ำ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และการควบคุมคุณภาพน้ำให้มีประสิทธิภาพจะต้องควบคุมทุกกิจกรรมที่มีการใช้น้ำอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.21

4.5.1.5 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการน้ำในท้องถิ่น

ตารางที่ 4.36 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการน้ำในท้องถิ่น (ทัศนคติ)

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการน้ำในท้องถิ่น	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ก. ทัศนคติ			
1. ผู้ที่มีน้ำประปาใช้ไม่จำเป็นต้องระวังรักษาแหล่งน้ำ	2.28	0.962	ปานกลาง
2. ในพื้นที่มีแหล่งน้ำสะอาดและเพียงพอไม่จำเป็นต้องรักษาแหล่งน้ำก็ได้	2.23	0.910	ปานกลาง
3. การแก้ไขปัญหาน้ำเสียเป็นหน้าที่ของเทศบาล อบต. หรือท้องถิ่นเราไม่จำเป็นต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยว	2.29	0.894	ปานกลาง
4. เราไม่จำเป็นต้องใช้น้ำอย่างประหยัด เพราะในประเทศของเรามีแหล่งน้ำอยู่มากมาย	2.27	0.914	ปานกลาง
5. แม้ว่าจะทราบว่ามีการขาดแคลนน้ำในหลาย ๆ พื้นที่แต่ก็ยังมีหลายครั้งที่ข้าพเจ้ามิได้รู้สึกกังวลใจแต่อย่างใด เพราะในเขตที่ข้าพเจ้าอาศัยอยู่น้ำประปาใช้ได้อย่างสะดวก	2.32	0.874	ปานกลาง
6. ไม่มีประโยชน์ที่เราจะช่วยกันรักษาแหล่งน้ำ ในเมื่อคนอื่น	2.29	0.946	ปานกลาง

ไม่ให้ความร่วมมือด้วย				
7. โรงงานอุตสาหกรรมทำรายได้ให้แก่ประชาชนและช่วยให้คนมีงานทำ ดังนั้นถึงจะมีการทำให้น้ำเน่าเสียบ้างก็น่าจะยอม	2.29	0.931	ปานกลาง	
รวม	2.28	0.96	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.36 กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการน้ำของท้องถิ่นด้านทัศนคติ พบว่าโดยภาพรวมประชาชนส่วนใหญ่มีทัศนคติมีค่าเฉลี่ย 2.28 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนแม้ว่าจะทราบว่ามีการขาดแคลนน้ำในหลาย ๆ พื้นที่ แต่ก็ยังมีหลายครั้งที่ชาวเจ้ามิได้รู้สึกกังวลใจแต่อย่างใด เพราะในเขตที่ประชาชนอาศัยอยู่มีน้ำประปาใช้อย่างสะดวก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.32 อยู่ในระดับปานกลาง การแก้ไขปัญหาน้ำเสียเป็นหน้าที่ของเทศบาล อบต. หรือท้องถิ่นเราไม่จำเป็นต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.29 อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ประชาชนคิดว่าไม่มีประโยชน์ที่เราจะช่วยกันรักษาแหล่งน้ำ ในเมื่อคนอื่นไม่ให้ความร่วมมือด้วย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.29 ระดับปานกลาง และประชาชนให้ความเห็นว่าโรงงานอุตสาหกรรมทำรายได้ให้แก่ประชาชนและช่วยให้คนมีงานทำ ดังนั้นถึงจะมีการทำให้น้ำเน่าเสียบ้างก็น่าจะยอม มีค่าเฉลี่ย 2.29

ตารางที่ 4.37 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการน้ำในท้องถิ่น (ความรู้ความเข้าใจ)

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการน้ำในท้องถิ่น	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ข. ความรู้ความเข้าใจ			
8. น้ำเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างไม่จำกัดใช้อย่างไรก็ไม่วันหมด	2.42	1.008	ปานกลาง
9. น้ำที่จากอาคารบ้านเรือนนั้นไม่มีผลกระทบต่อารดำรงชีวิตของพืชและสัตว์น้ำ ทั้งนี้เพราะปริมาณความเข้มข้นของสารอินทรีย์มีน้อยกว่าน้ำที่จากโรงงานอุตสาหกรรมมาก	2.43	1.06	ปานกลาง
10. การระบายน้ำจากบ้านเรือนลงสู่แม่น้ำลำคลอง เป็นการประหยัดและสะดวกที่สุด	2.35	0.897	ปานกลาง
11. ไม่มีประโยชน์ที่เราจะช่วยกันรักษาแหล่งน้ำ ในเมื่อคนอื่นไม่ให้ความร่วมมือด้วย	2.31	0.934	ปานกลาง
12. โรงงานอุตสาหกรรมทำรายได้ให้แก่ประชาชนและช่วยให้คนมีงานทำ ดังนั้นถึงจะมีการทำให้น้ำเน่าเสียบ้างก็น่าจะยอม	2.22	0.853	ปานกลาง
13. การชำระล้างวัสดุที่มีคราบน้ำมันจำนวนมาก โดยที่ยังไม่ผ่านการทำให้คราบน้ำมันลดน้อยลง ไม่ได้ทำให้แหล่งน้ำเน่าเสีย เพราะมีน้ำเป็นปริมาณมากอยู่แล้วในแหล่งน้ำต่างๆ ดังนั้นคราบน้ำมันที่ทิ้งลงไปก็เจือจางไปเองได้	2.30	0.876	ปานกลาง

14. การใช้สารเคมีในการเกษตรอาจทำให้เกิดมลพิษในแหล่งน้ำได้	3.31	1.205	ปานกลาง
รวม	2.48	1.09	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.37 กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการน้ำในท้องถิ่น พบว่าโดยภาพรวมประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการน้ำในท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.48 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีความเข้าใจว่าน้ำเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างไม่จำกัดใช้อย่างไรก็ไม่มีวันหมด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.42 รองลงมาคือ น้ำที่จากอาคารบ้านเรือนนั้นไม่มีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของพืชและสัตว์น้ำ ทั้งนี้เพราะปริมาณความเข้มข้นของสารอินทรีย์มีน้อยกว่าน้ำที่จากโรงงานอุตสาหกรรมมาก อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.43 และการระบายน้ำจากบ้านเรือนลงสู่แม่น้ำลำคลอง เป็นการประหยัดและสะดวกที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.35

ตารางที่ 4.37 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการน้ำในท้องถิ่น (กฎหมาย, การร่วมกันรักษาแหล่งน้ำ, การบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยออกสู่สิ่งแวดล้อม และขยะ)

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการน้ำในท้องถิ่น	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ค. กฎหมาย			
15. เป็นการดีที่รัฐบาลออกกฎหมายสิ่งแวดล้อมปี 2535 ให้มีการกำหนดเขตควบคุมมลพิษในบางพื้นที่และให้ประชาชนหรือผู้ประกอบการที่ทำให้เกิดน้ำเสียต้องจ่ายค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสียด้วย	4.08	0.890	มาก
ง. การร่วมกันรักษาแหล่งน้ำ			
16. ผู้ใช้น้ำทุกคนควรมีส่วนร่วมกันรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการน้ำเสีย	4.23	0.778	มาก
17. ข้าพเจ้าจะให้ความร่วมมือหากหน่วยงานราชการต้องการให้ช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับน้ำเสีย เช่น การช่วยกันดูแลท่อระบายน้ำโดยการไม่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำ การขุดลอกคู คลอง และไม่ปล่อยน้ำเสียลงสู่แม่น้ำ	4.07	0.778	มาก
จ. การบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยออกสู่สิ่งแวดล้อม			
18. โรงงานอุตสาหกรรมทุกแห่ง ควรจะต้องมีระบบบำบัดน้ำเสีย	4.23	0.781	มาก

19. บ้านทุกบ้านควรมีเครื่องดักไขมัน(ถังดักไขมัน)	3.99	0.782	มาก
--	------	-------	-----

ตารางที่ 4.38 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการน้ำในท้องถิ่น	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ฉ. ขยะ			
22. ถ้าจะทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำให้ทิ้งลงในถังขยะจะดีกว่า	4.16	0.743	มาก
23. การทิ้งขยะของผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ริมแม่น้ำลำคลอง มีผลต่อสภาพการเน่าเสียของลำคลองอย่างมาก	4.00	0.809	มาก
24. เมื่อเห็นขยะตามถนนท่านควรเขี่ยลงท่อระบายน้ำจะได้ไม่เกะกะถนนหนทาง	4.16	1.301	มาก
25. ท่านไม่จำเป็นต้องให้ความสนใจในการบำบัดน้ำเสียเบื้องต้น เพราะเป็นหน้าที่ของเทศบาลหรือของท้องถิ่น	4.00	1.227	มาก

จากตารางที่ 4.38 กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการน้ำในท้องถิ่น ด้านกฎหมาย พบว่าการที่รัฐบาลออกกฎหมายสิ่งแวดล้อมปี 2535 ให้มีการกำหนดเขตควบคุมมลพิษ ในบางพื้นที่และให้ประชาชนหรือผู้ประกอบการที่ทำให้เกิดน้ำเสียต้องจ่ายค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสีย ด้วย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08

ด้านการร่วมกันรักษาแหล่งน้ำ พบว่า ผู้ใช้น้ำทุกคนควรมีส่วนร่วมกันรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการน้ำเสีย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 ประชาชนส่วนใหญ่จะให้ความร่วมมือหากหน่วยงานราชการต้องการให้ช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับน้ำเสีย เช่น การช่วยกันดูแลท่อระบายน้ำโดยการไม่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำ การขุดลอก คู คลอง และไม่ปล่อยน้ำเสียลงสู่แม่น้ำ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07

ด้านการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยออกสู่สิ่งแวดล้อม โรงงานอุตสาหกรรมทุกแห่ง ควรจะต้องมีระบบบำบัดน้ำเสีย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และบ้านทุกบ้านควรมีเครื่องดักไขมัน(ถังดักไขมัน) มีค่าเฉลี่ย 3.99 อยู่ในระดับมาก

ด้านขยะ ประชาชนมีความเห็นว่าถ้าจะทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำให้ทิ้งลงในถังขยะจะดีกว่า มีค่าเฉลี่ย 4.16 อยู่ในระดับมาก การทิ้งขยะของผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ริมแม่น้ำลำคลอง มีผลต่อสภาพการเน่าเสียของลำคลองอย่างมาก มีค่าเฉลี่ย 4.00 อยู่ในระดับมาก จึงแสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายมีความรู้ด้านขยะในระดับน้อย ฉะนั้นหน่วยงานต่างๆ จะต้องหารูปแบบการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนต่อไป

4.4.1.6 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำ

1) การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผนการใช้น้ำ

การร่วมปรึกษากับบุคคลในครอบครัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.87 อยู่ในระดับปานกลาง การร่วมปรึกษากับเพื่อนบ้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.83 อยู่ในระดับปานกลาง และ การร่วมปรึกษากับผู้นำชุมชน มีค่าเฉลี่ย 1.82 อยู่ในระดับปานกลาง

2) การมีส่วนร่วมในการประสานงาน

ร่วมบริจาคเงินในการสร้างแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรของชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.69 อยู่ในระดับปานกลาง การติดต่อกับองค์กรเอกชนเพื่อช่วยจัดทำโครงการหรือกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.39 อยู่ในระดับปานกลาง และติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อช่วยจัดทำโครงการหรือกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.38 อยู่ในระดับปานกลาง

3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์หรือมาตรการการใช้น้ำของชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.74 อยู่ในระดับปานกลาง การร่วมบริจาคเงินในการสร้างแหล่งน้ำ มีค่าเฉลี่ย 1.70 และปลูกพืชรอบแหล่งน้ำเพื่อป้องกันการพังทลายของหน้าดิน มีค่าเฉลี่ย 1.69 อยู่ในระดับปานกลาง

4) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

การมีส่วนร่วมในการจัดสรรน้ำเพื่อการเกษตร มีค่าเฉลี่ย 1.74 การมีส่วนร่วมในการได้รับน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อใช้ในการเกษตร มีค่าเฉลี่ย 1.75 การมีส่วนร่วมในการใช้น้ำเพื่อการเกษตรจากอ่างเก็บน้ำ มีค่าเฉลี่ย 1.73

5) การมีส่วนร่วมในการติดตามผล

ร่วมตรวจสอบบุคคลที่ละเมิดข้อบังคับการใช้น้ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.40 อยู่ในระดับปานกลาง ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐติดตามประเมินผลโครงการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.39 อยู่ในระดับปานกลาง ร่วมติดตามประเมินผลกิจกรรมการฟื้นฟูลุ่มน้ำกับคณะกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.31 อยู่ในระดับปานกลาง

4.4.1.7 ปัญหาและอุปสรรคของประชาชนในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการ

น้ำในท้องถิ่น

1) ขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรน้ำ

2) ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐ ในการจัดการ

ทรัพยากรน้ำชุมชน

3) ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการทรัพยากรน้ำที่จัดขึ้น

โดยรัฐ

4) ชุมชนจากการจัดตั้งกลุ่มไม่มีอำนาจในการจัดการทรัพยากรน้ำ

ในชุมชน

5) ชุมชนขาดงบประมาณในการดำเนินงานจัดการทรัพยากรน้ำ

6) ไม่มีเวลาว่างที่จะเข้าร่วมกิจกรรม

7) การจัดการทรัพยากรน้ำไม่สามารถทำได้ด้วยตนเองต้อง

ร่วมกับหลายหน่วยงานจึงจะสำเร็จ

- ทรัพยากรน้ำ
- ใช้น้ำน้อย
- 8) ขาดผู้นำที่มีความรู้ความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับ
 - 9) เกษตรกรขาดความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการปลูกพืชที่
 - 10) การสร้างจิตสำนึกให้แก่เด็กและเยาวชนให้ใช้ทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนและรักษาสิ่งแวดล้อมรอบๆมีใช้กิจกรรมขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง
 - 11) ชุมชนสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการบริหารจัดการน้ำเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด